

Forvaltningsrevisjonsrapport
Februar 2015

Oppfølging av kommunestyrevedtak

Sande kommune

Attestasjoner   Veiledning
Forvaltningsrevisjon
IT-revisjon
Selskapskontroll
Innsyn   **Regnskapsrevisjon**
Misligheter og uregelmessigheter

Postadresse: **Postboks 4197, 3005 DRAMMEN**
Besøksadresse: **Øvre Eiker vei 14, 3048 Drammen**
Telefon: **32 20 15 00**
Telefaks: **32 20 15 01**
e-post: **post@bkr.no**
URL-adresse: **www.bkr.no**

Sammenheng

Kontrollutvalget har ønsket å vurdere om kommunestyrevedtak i Sande kommune blir tilfredsstillende fulgt opp, gjennomført og rapportert i kommunen. Utvalget vedtok følgende i møte 28.04.14 (sak 13/14):

Kontrollutvalget iverksetter et forvaltningsrevisjonsprosjekt for å avklare hvorvidt kommunestyrevedtak blir tilfredsstillende fulgt opp, gjennomført og rapportert i kommunen.

Prosjektet har følgende problemstillinger:

- Har administrasjonen effektive rutiner og system for iverksettelse og oppfølging av kommunestyrets vedtak, samt for rapportering tilbake til kommunestyret?
- Blir vedtak iverksatt, fulgt opp og rapportert i samsvar med forutsetningene i vedtaket?

Gjennomgangen viser at administrasjonen generelt har god kontroll på oppfølgingen av kommunestyrets vedtak. Den vesentlige del av disse vedtakene er iverksatt. Gjennomgangen påviser ingen omfattende eller systematiske avvik med henblikk på etterlevelsen av kommunestyrets vedtak. Det er også i noen tilfeller naturlig at saken ikke er fulgt opp eller rapportert på. Vi finner imidlertid noen saker som ikke er gjennomført, gjennomført som bestemt, eller ikke gjennomført innen tidsfrist.

For øvrig finnes det ikke reglementer eller rutinebeskrivelser som stiller krav til hvordan den konkrete oppfølgingen av kommunestyrevedtak skal skje. Denne mangelen på skriftlige rutiner gjør det mer krevende å vurdere om det enkelte kommunestyrevedtak er fulgt opp eller ikke. Det er dessuten uheldig at rutinene på et så sentralt område, er uskrevede. Dette medfører at regelverket blir vanskelig tilgjengelig for de som ønsker å sette seg inn i reglene for behandling og oppfølging av politiske saker i kommunen. Hensynet til åpenhet og demokratisk kontroll kan tilsi at det burde vært større tilgjengelighet rundt denne typen rutiner.

Det system en har valgt for oppfølging av kommunestyrevedtak gjør at det kan være noe uoversiktlig å se hvem som er ansvarlig for oppfølging av saken. Vi er kjent med at det i andre kommuner er slik at den som er ansvarlig for å lage saksfremlegg på en sak til kommunestyret også har det videre oppfølgingsansvar. I noen grad er det også slik i Sande kommune ettersom sakene gjennomgås i ledermøter og fordeles - og vi har forstått det slik at oppfølgingsansvaret da naturlig tilligger den som har utarbeidet saksfremlegg. Imidlertid ser vi også at det i andre saker fungerer slik at ansatt i rådmannens stab som er ansvarlig for å lage regnearket med alle sakene også i noen tilfeller tildeler oppfølgingsansvar.

Videre er det vår vurdering at enkelte saksfremlegg og dermed vedtak blir noe uoversiktlige. Spesielt gjelder dette omfattende vedtak som handlingsplan hvor det fremkommer et betydelig antall ordforslag. Etter vår vurdering bør det enkelte ordforslag nummeres og legges inn i oppfølgingssystemet for seg slik at det enkelt kan undersøkes om det er gjennomført.

Spesielt for 2012 er det vanskelig å vite om det er rapportert til kommunestyret. Det er altså ikke gitt noen reell tilbakemelding på status på sakene i tertialrapporter i 2012. I 2013 ser en av tertialrapporter at det nå i større grad er gitt opplysninger om status i den enkelte sak. Det er ytterligere forbedring i 2014 hvor det er delt inn i flere koder for fremdrift i saken og ansvarlig for oppfølging er oppført på saken. Dette har gjort det arbeidskrevende å finne ut om det enkelte vedtak faktisk er gjennomført. Vi har også eksempel på at en sak står som utført men at vi ikke har klart å bekrefte at det medfører riktighet jf. sak 28/13.

Gjennomgangen viser at det er enkelte vedtak i kommunestyret som ikke er fulgt opp på den måten ordlyden i vedtaket skulle tilsi. Et vedtak kan si at kommunestyret ber om at det utarbeides en sak, mens oppfølgingen kan være en orientering til et sektorutvalg. Slik revisjonen forstår det er det likevel ikke grunnlag for å kritisere administrasjonens oppfølging av disse sakene, da oppfølgingen er i henhold til gjeldende, uskrevne rutiner og sedvane for behandling av politiske saker i Sande kommune. Selv om ordlyden i vedtakene synes å forutsette at en sak skal forelegges for kommunestyret, har administrasjonen gjort det som forventes ved å sørge for at saken kommer frem til formannskapskontor, ordfører og utvalgsledere. Problemet med en slik løsning er at alle partiene i kommunestyret ikke er representert i disse organene. En konsekvens av dette er at oppfølgingen av et vedtak kan være i tråd med gjeldende rutiner og praksis, men i strid med vedtakets ordlyd. Det er prinsipielt uheldig at det oppstår et slikt misforhold mellom ordlyden i vedtakene fra kommunens øverste organ, og uskrevne rutiner. I tillegg blir det vanskelig å fange opp de sakene der kommunestyret sin hensikt medvedtaksformuleringen faktisk har vært å sikre at kommunestyret får seg forelagt saken. Samtidig er det selvsagt opp til kommunestyret å vurdere endringer i denne forbindelse.

Når det gjelder tilbakemelding til kommunestyret så er det få saker hvor det vedtas at kommunestyret ønsker en konkret tilbakemelding og også få saker hvor det settes tidsfrister. Det er derfor krevende å vurdere om kommunestyret har fått tilstrekkelig tilbakemelding på enkelte saker. Imidlertid er vi ikke kjent med at kommunestyret har gitt til kjenne at de ikke har fått den rapportering de ønsker og vi antar derfor at tilbakemeldingene administrasjonen har gitt til utvalg og kommunestyret er i samsvar med de forventninger og rutiner som er etablert i kommunen.

På grunnlag av vår gjennomgang, anbefaler vi følgende:

- Forventningene til rådmannens oppfølging av kommunestyres vedtak bør i større grad formaliseres, dersom kommunestyret ønsker dette
- Systemet for overordnet oppfølging av og tilbakerapportering på kommunestyrevedtak bør videreutvikles. Alle punkter som innebærer oppfølging bør inntas på en oversiktlig måte i systemet slik at de enkelt kan rapporteres på. Dette for å sikre at alle vedtak blir fulgt opp.

Et utkast til denne rapporten er forelagt rådmannen. Rådmannen har ingen merknader til rapporten.

Innholdsfortegnelse

1. INNLEDNING	1
1.1. BAKGRUNN FOR PROSJEKTET	1
1.2. PROBLEMSTILLINGER.....	1
1.3. PRESISERING AV UNDERSØKELSEN.....	1
1.4. RÅDMANNENS EVENTUELLE KOMMENTARER TIL RAPPORTEN	2
2. METODE	2
3. REVISJONSKRITERIER	3
4. SYSTEM FOR OVERORDNET OPPFØLGING	4
4.1. FUNN/FAKTA	4
4.2. VURDERING	5
5. FØLGES REGLEMENTER OG RUTINER?	5
5.1. FAKTA OG FUNN	5
5.2. VURDERING	7
6. FØLGES ØKONOMIVEDTAKENE OPP?	7
6.1. FAKTA OG FUNN	8
6.2. VURDERING	14
7. FØLGES MELDINGER OPP?	15
7.1. FAKTA OG FUNN	15
7.2. VURDERING	17
8. FØLGES VEDTAKENE I PLANSAKER OPP AV ADMINISTRASJONEN?	17
8.1. FAKTA OG FUNN	17
8.2. VURDERING	18
9. ØVRIGE SAKER – OVERHOLDES TIDSFRISTER?	19
9.1. FAKTA OG FUNN	19
9.2. VURDERING	24
10. OPPSUMMERING OG KONKLUSJONER	25
11. ANBEFALINGER	26
Referanser.....	27

1. INNLEDNING

1.1. Bakgrunn for prosjektet

Denne saken var til behandling i kontrollutvalget 28.04.14 og følgende ble vedtatt (sak 13/14):

Kontrollutvalget iverksetter et forvaltningsrevisjonsprosjekt for å avklare hvorvidt kommunestyrevedtak blir tilfredsstillende fulgt opp, gjennomført og rapportert i kommunen.

1.2. Problemstillinger

Prosjektet har følgende problemstillinger:

- Har administrasjonen effektive rutiner og system for iverksettelse og oppfølging av kommunestyrets vedtak, samt for rapportering tilbake til kommunestyret?
- Blir vedtak iverksatt, fulgt opp og rapportert i samsvar med forutsetningene i vedtaket?

Rapporteringen er bygd opp slik:

Har administrasjonen et system for overordnet oppfølging av kommunestyrevedtak?

- Følges reglementer og rutiner ved forberedelsen og oppfølgingen av saker?
- Følges økonomivedtakene opp?
- Følges meldinger opp?
- Følges plansakene opp?
- Forekommer det avvik i oppfølgingen av øvrige saker og overholdes frister i vedtakene?

1.3. Presisering av undersøkelsen

Undersøkelsen gjelder administrasjonens oppfølging av kommunestyrevedtak i 2012 og 2013.

Videre må det være en avgjørelse som kan betegnes som et vedtak, det vil si formelle beslutninger stemt over i tråd med reglene i reglement for kommunestyret og som kommer til uttrykk i vedtaksteksten inntatt i protokollen fra møtet. Forslag som ikke blir vedtatt og uformelle ytringer fra kommunestyrets representanter, på talerstolen eller i andre sammenhenger, faller utenfor temaet for denne rapporten.

Undersøkelsen gjelder videre kun de kommunestyrevedtak som administrasjonen er ansvarlig for å følge opp. Med administrasjonen legges det til grunn at man mener den del av den kommunale virksomheten som ledes av rådmannen, jf. kommuneloven § 23 nr. 1. Saker som sendes til oppfølging andre steder, eksempelvis til formannskapet eller et sektorutvalg, faller utenfor. Saker som eventuelt skal følges opp av kommunale selskap eller lignende, faller også utenfor.

Begrepet oppfølging er ikke nærmere definert og kan ha uklare grenser. En viss veiledning finner man i kommuneloven § 23 nr. 2 som angir at rådmannen er ansvarlig for at vedtak blir "iverksatt". Revisjonen legger til grunn at et vedtak må forutsette en viss aktiv handling fra administrasjonen før det kan sies å være et vedtak som krever oppfølging. Vedtak der kommunestyret beslutter å opprettholde eksisterende status eller tar en redegjørelse til orientering vil således falle utenfor. I en del tvilstilfelle kan denne grensen være vanskelig å trekke og forståelsen av kravet til oppfølging vil variere ut fra variabler som saksområde og

tydeligheten på vedtaksformuleringen. Vi vil komme tilbake til dette spørsmålet i forbindelse med omtalen av de ulike vedtakene.

Tilgjengelig tid og ressurser har også medført begrensninger i hvor langt revisjonen kan gå i og undersøke om et vedtak faktisk er oppfylt. For eksempel er det saker der kommunestyret vedtar endringer i ordlyden i reguleringsplanens bestemmelser. Revisjonen har i slike tilfeller undersøkt/fått bekreftet at de aktuelle bestemmelsene faktisk er endret i tråd med kommunestyrets vedtak, men vi har ikke hatt anledning til å kontrollere selve gjennomføringen av reguleringsplanen.

For revisjonen har det også vært en utfordring at relativt mange vedtak ikke inneholder konkrete tidsfrister for når oppfølgingen skal være foretatt. Det blir dermed en vurderingssak når man kan kreve at vedtaket faktisk skal være oppfylt. Endelig er enkelte vedtak fattet såpass sent i kommunestyreperioden (2013) at det ikke er naturlig å forvente, eventuelt ikke mulig, å ha oppfylt dem ennå.

1.4. Rådmannens eventuelle kommentarer til rapporten

Et utkast til denne rapporten er forelagt rådmannen. Rådmannen har ingen merknader til rapporten.

2. METODE

Prosjektet er gjennomført og rapportert i samsvar med Standard for forvaltningsrevisjon organisert som prosjekt (RSK 001).¹ Prosjektet er gjennomført av ansatte i Buskerud Kommunerevisjon.

I dette punktet gis en kort framstilling av metodene som er brukt i rapporten. Ytterligere opplysninger om datagrunnlag, analyse og pålitelighet gis underveis i rapporten.

Dataene i rapporten er i hovedsak hentet fra tilgjengelig dokumentasjon i kommunen, herunder møteinnkallinger og protokoller fra kommunestyrets møter, kommunens nettsider, samt skriftlige tilbakemeldinger fra administrasjonen på revisjonens henvendelser.

Revisjonen har gjennomført flere møter med ansatt i rådmannens stab som ble oppnevnt som kontaktperson i forbindelse med prosjektet. Revisjonen har også hatt samtaler med andre i administrasjonen.

Revisjonen har foretatt et relativt systematisk kartleggingsarbeid for å få oversikt over de vedtakene som er omfattet av undersøkelsen. Vi tok utgangspunkt i de totalt 13 protokollene fra kommunestyrets møter i perioden 2012 og 2013. Hver protokoll inneholder et bestemt antall saker som ble behandlet i møtet, og det er knyttet vedtak til hver sak.

Det er betydelige variasjoner med hensyn til hvor omfattende de ulike vedtakene er og i hvilken grad de eventuelt krever oppfølging fra administrasjonen. Enkelte kommunestyrevedtak ofte av flere enkeltpunkter som hver for seg krever oppfølging. I kartleggingen tok vi derfor utgangspunkt i hvert enkelt punkt i vedtaket. Vi sorterte enkeltpunktene for å «sile ut» de det var naturlig å avgrense mot.

---

¹ Fastsatt av styret i Norges Kommunerevisorforbund 23.05.05.

3. REVISJONSKRITERIER

- **Har administrasjonen effektive rutiner og system for iverksettelse og oppfølging av kommunestyrets vedtak, samt for rapportering tilbake til kommunestyret?**

Bestemmelsene om kommunale vedtak og oppfølging av disse følger av lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) av 25. september 1992 nr. 107.²

Ifølge kommuneloven § 6 er kommunestyret det øverste kommunale organ. ” De treffer vedtak på vegne av kommunen... så langt ikke annet følger av lov eller delegasjonsvedtak”.

Kommuneloven § 23 nr. 2 gir rådmannen det grunnleggende ansvaret for at folkevalgte organers vedtak blir iverksatt. Videre fremhever bestemmelsen uttrykkelig at rådmannen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.

I kommentarutgaven til kommuneloven³ påpekes at administrasjonssjefen er ”ansvarlig for samordning og effektivisering av hele den kommunale virksomheten og han skal sørge for at politiske vedtak blir iverksatt i henhold til de instruksjoner som blir gitt”.

Av forarbeidene til loven⁴ framgår det at administrasjonssjefen vil ”være avhengig av å fordele oppgavene på etatssjefene og andre tjenestemenn, men administrasjonssjefens instruksjonsmyndighet gjelder fullt ut”.

Bestemmelsen tydeliggjør at rådmannen har et ansvar for å føre kontroll med administrasjonens virksomhet, og herunder etablere tilfredsstillende rutiner for internkontroll.⁵

Regelverket stiller ikke krav til hvilke systemer som skal benyttes for å sikre en slik betryggende kontroll med virksomheten. De nærmere kravene kan variere ut fra tjenesteområdet man befinner seg på, kommunens størrelse, aktuelle utfordringer osv. Kjerneinnholdet i kravet er imidlertid at rådmannen som et minimum må sørge for å ha kontroll med at de oppgaver som skal utføres faktisk blir utført og at dette gjøres i samsvar med gjeldende regelverk og politiske føringer.

Kommunestyret er kommunens øverste organ og en kjerneoppgave for rådmannen blir derfor å påse og kontrollere at kommunestyrets vedtak faktisk blir fulgt opp i tråd med forventningene.

For denne problemstillingen legger revisjonen følgende kriterium til grunn:

Det skal være betryggende kontrollrutiner som sikrer at kommunestyrets vedtak blir fulgt opp

Revisjonskriterier er en samlebetegnelse for krav og forventninger som benyttes for å vurdere kommunens virksomhet, økonomi, produktivitet, måloppnåelse osv. Sammenholdt med faktabeskrivelsen danner revisjonskriteriene basis for de analyser og vurderinger som foretas, de konklusjoner som trekkes, og de er et viktig grunnlag for å kunne dokumentere avvik eller svakheter.

² Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) av 25. september 1992 nr. 107

³ Kommuneloven med kommentarer, Overå og Bernt 2001 s. 165

⁴ NOU 1995:17 Om organisering av kommunal og fylkeskommunal virksomhet punkt 4.2.2.5.2, b) iii)

⁵ Ot. prp. 70 (2002-2003) side 104. Overå/Bernt: Kommuneloven med kommentarer, side 171.

- **Blir vedtak iverksatt, fulgt opp og rapportert i samsvar med forutsetningene i vedtaket?**

Her tar vi utgangspunkt i kommunelovens § 23.2 ledd, 1. pkt som lyder:

«Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt.»

I kommentarutgaven til kommuneloven uttales det⁶ at administrasjonssjefen er ansvarlig for samordning og effektivisering av hele den kommunale virksomheten, og at han/hun skal sørge for at politiske vedtak blir iverksatt i henhold til de instruksjoner som er gitt.

I tillegg vil det enkelte kommunestyrevedtak være et revisjonskriterium i seg selv. Revisjonskriterium for «delproblemstillingene» er omtalt under hvert kapittel.

4. SYSTEM FOR OVERORDNET OPPFØLGING

Kommuneloven § 23 nr. 2 gir rådmannen det grunnleggende ansvaret for at folkevalgte organers vedtak blir iverksatt. Videre fremhever bestemmelsen uttrykkelig at rådmannen skal sørge for at administrasjonen driver i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll. Bestemmelsen tydeliggjør at rådmannen har et ansvar for å føre kontroll med administrasjonens virksomhet, og herunder etablere tilfredsstillende rutiner for internkontroll.⁷

Regelverket stiller ikke krav til hvilke systemer som skal benyttes for å sikre en slik betryggende kontroll med virksomheten. De nærmere kravene kan variere ut fra tjenesteområdet man befinner seg på, kommunens størrelse, aktuelle utfordringer osv. Kjerneinnholdet i kravet er imidlertid at rådmannen som et minimum må sørge for å ha kontroll med at de oppgaver som skal utføres faktisk blir utført og at dette gjøres i samsvar med gjeldende regelverk og politiske føringer.

Kommunestyret er kommunens øverste organ og en kjerneoppgave for rådmannen blir derfor å påse og kontrollere at kommunestyrets vedtak faktisk blir fulgt opp i tråd med forventningene.

For denne problemstillingen legger revisjonen følgende kriterium til grunn:

⇒ Det skal være betryggende kontrollrutiner som sikrer at kommunestyrets vedtak blir fulgt opp

4.1. Funn/fakta

Administrasjonen har et regneark for oppfølging av kommunestyrevedtak. En ansatt i administrasjonen har fått i oppgave å gjennomgå alle protokoller fra kommunestyremøter og registrere vedtakene i regnearket. Sakene gjennomgås og det gis en beskrivelse av hver enkelt sak. I tillegg påføres ansvarlig for oppfølging. Dette arbeidet utføres tertialvis.

⁶ Bernt og Overå 2011: «Kommuneloven med kommentarer», s 185.

⁷ 13 Ot. prp. 70 (2002-2003) side 104. Overå/Bernt: Kommuneloven med kommentarer, side 171.

Når alle saker er lagt inn i regneark oversendes det kommunalsjefer og rådmann for kvalitetssikring. Rådmannens overordnede oppfølging skjer primært gjennom ledermøter og ukentlige møter med kommunalsjefene. Rapportering på sakene skjer i tertialrapporter til kommunestyret.

Det er, så langt vi kjenner til, ikke noe tilsvarende system for oppfølging fra de ulike utvalg med vedtaksmyndighet.

4.2. Vurdering

Vårt utvalg har vært saker fra 2012 og 2013. Gjennomgang av tertialrapporten for 2012 viser at tabell/regneark over vedtak kun gjengir selve vedtaket i statusfeltet. Det er altså ikke gitt noen reell tilbakemelding på status på sakene i tertialrapporter i 2012. I 2013 ser en av tertialrapporter at det nå i større grad er gitt opplysninger om status i den enkelte sak. Det er ytterligere forbedring i 2014 hvor det er delt inn i flere koder for fremdrift i saken og ansvarlig for oppfølging er oppført på saken.

Det er, så langt vi kjenner til, ikke noe tilsvarende system for oppfølging fra de ulike utvalg med vedtaksmyndighet.

5. FØLGES REGLEMENTER OG RUTINER?

Kommuneloven § 23 nr. 2 angir at rådmannen har ansvar for å påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt.

Kommuneloven kapittel 6 inneholder bestemmelser om saksbehandlingsregler i folkevalgte organer. Her omtales blant annet prinsippene om møteoffentlighet og allmennhetens tilgang til saksdokumentene til møtene i folkevalgte organer.

Kommunelovens § 39 angir videre at kommunestyret selv ved reglement fastsetter nærmere regler for saksbehandlingen i folkevalgte organer.

For denne problemstillingen legger revisjonen følgende kriterier til grunn:

- ⇒ **Det enkelte kommunestyrevedtak skal være iverksatt i tråd med vedtakets ordlyd, politiske forventninger/føringer.**
- ⇒ **Det skal foreligge klare rutiner for hvordan saker skal legges frem for kommunestyret.**
- ⇒ **Kommunelovens saksbehandlingsregler og gjeldende reglementer og rutiner skal følges ved forberedelsen, behandlingen og oppfølgingen av politiske saker i Sande kommunekommune.**

5.1. Fakta og funn

Revisjonen har forsøkt å kartlegge omfanget av skriftlige reglementer og andre rutiner om saksgangen og saksbehandlingen i saker som skal fremlegges for folkevalgte organer i kommunen. På grunn av rapportens tema har hovedfokus vært på saker som skal behandles i kommunestyret.

I reglement for folkevalgte organer og delegasjon i Sande kommune vedtatt av Sande kommunestyre 18.09.2002 sak KST-0043/02⁸ sist endret 09.12.2009 sak KST 59/09 fremgår saksbehandlingsregler for folkevalgte organer. Kommunen har tre hovedutvalg: hovedutvalg for næring, miljø og kommunalteknikk, hovedutvalg for helse og sosial og hovedutvalg for kultur og oppvekst. Hovedutvalgene har avgjørelsesmyndighet og er høringsinstans på vegne av kommunen i

⁸ Reglement for Folkevalgte organer og delegasjon i Sande kommune vedtatt 18.09.2002

alle saker innenfor sitt ansvarsområde som ved lov, forskrift, reglement eller særlig vedtak ikke er lagt til kommunestyret eller delegert til rådmann. Hovedutvalgene har myndighet til å treffe vedtak i saker innenfor sitt ansvarsområde som skulle vært avgjort av kommunestyret når det er nødvendig at det treffes vedtak så raskt at det ikke er tid til å innkalle dette. Dette gjelder likevel ikke budsjettsaker. Melding om vedtaket skal forelegges kommunestyret på neste møte (kommuneloven § 13).

Øvrige utvalg i Sande kommune er: valgstyret, ungdomsrådet, kontrollutvalget, kommuneplanutvalget, rådet for funksjonshemmede, klagenemda, eldrerådet og administrasjonsutvalget.

I reglement for folkevalgte organer og delegasjon i Sande kommune er det gitt utfyllende bestemmelser for kontrollutvalget og administrasjonsutvalget. Videre fremgår detaljert delegasjon fra kommunestyret til rådmannen.

Reglement for Folkevalgte organer og delegasjon i Sande kommune regulerer virksomheten til kommunale organer. Reglementet var lett tilgjengelig på kommunens nettsider.

Reglement for Sande kommunestyre regulerer primært avviklingen av kommunestyrets møter og saksbehandlingen i disse møtene. Reglementet har få bestemmelser som stiller krav til saksbehandlingen som skal skje forut for og etter møtet utover å angi at rådmannen skal sørge for at saker er forsvarlig forberedt, jf. kommuneloven § 23. Noe informasjon står dog i reglementets § 14 om sakenes forberedelse og innkalling til møte mv. Denne bestemmelsen stiller blant annet krav om at innkallingen til hvert møte skal inneholde en oversikt over de saker som skal behandles. § 32 angir krav om føring av møtebok hvor alle saker og avstemningsresultat i hver sak skal fremgå.

Utover disse reglementene foreligger det få, om noen, skriftlige rutiner som beskriver de krav som stilles til saksbehandling og saksgang før en sak kan fremlegges for kommunestyret.

Når det gjelder behandlingen i kommunestyrets møter er hovedregelen at et tema skal føres opp på sakslisten og behandles som formell sak i tråd med reglementet. Er en sak tatt opp til behandling, kan møtet ikke heves før saken er avgjort ved avstemning, eller kommunestyret vedtar å utsette forhandlingene om den jf. § 22.

Kommunestyret får med jevne mellomrom fremlagt notater, muntlige orienteringer, presentasjoner og lignende uten at disse er knyttet til en bestemt sak der det fattes vedtak. Revisjonen får opplyst at det varierer i hvilken grad det på forhånd gjennom sakslisten varsles om at denne typen presentasjoner, notater og lignende vil bli gitt i møtet, men det vil være opplyst på innkalling. I hastesaker er eksempelvis dette ikke alltid mulig. Revisjonen får opplyst at det i praksis er ordføreren, eventuelt sammen med de ulike utvalgslederne, som avgjør om en sak kan legges frem for kommunestyret på annen måte enn som formell sak.

Revisjonens gjennomgang viser at det er enkelte saker der kommunestyret fatter vedtak med ordlyd av typen ”kommunestyret forutsetter at evaluering legges frem til politisk behandling», «det bes om årlig statusoppdatering» eller lignende. Ordlyden i disse vedtakene uttrykker således en forventning fra kommunestyret om at man på et senere tidspunkt skal få temaet saken gjelder tilbake til ny behandling. Til tross for ordlyden i vedtaket er praksis i denne typen saker enkelte ganger at rådmannen (administrasjonen) iverksetter/utreder det kommunestyrets vedtak ber om, og deretter rapporterer tilbake til relevant sektorutvalg eller formannskapet. Saken går så ikke videre til kommunestyret. Revisjonen får opplyst at dette er i samsvar med gjeldende praksis i kommunen og at det er ordføreren og utvalgslederne som sammen bestemmer om en slik sak skal behandles videre. I henhold til praksis avsluttes rådmannens ansvar for oppfølgingen av denne typen vedtak

når saksfremlegget er ferdig utarbeidet og oversendt ordfører/formannskapskontoret for videre behandling.

En annen gruppe saker som kan være noe vanskelig å vurdere, er de hvor kommunestyrets vedtak uttrykkelig sier at det skal utarbeides en "sak" om et tema, men ikke angir nærmere om dette må være en formell sak som skal føres på sakslisten med saksnummer og innstilling til vedtak. Ordlyden i disse vedtakene tyder på at man kan forvente at administrasjonen utarbeider en formell sak med saksnummer og innstilling til vedtak. På den annen side viser praksis at man i enkelte tilfeller utkvitterer denne typen vedtak på andre måter enn gjennom en formell sak. Typiske eksempler er at det oversendes et notat om temaet til det aktuelle organet eller at det holdes en muntlig presentasjon i et av organets møter. Revisjonen finner ikke eksempler på at det aktuelle folkevalgte organet har reagert negativt på at en slik "uformell" fremgangsmåte er benyttet. Revisjonen får opplyst at gjeldende praksis i Sande kommune er at det er ordføreren eller aktuell utvalgsleder som bestemmer om et tema kan presenteres på denne måten eller om det skal opprettes en formell sak.

5.2. Vurdering

Revisjonens gjennomgang viser at det er enkelte vedtak fra kommunestyret som ikke er fulgt opp på den måten ordlyden i vedtaket kunne tilsi. Etter revisjonens oppfatning er det likevel ikke grunnlag for å kritisere administrasjonens oppfølging av disse sakene (f.eks. sak 35/12 Planstrategi hvor justering i fremdrift er avklart med formannskapet), da oppfølgingen synes å være i henhold til gjeldende, uskrevne rutiner og sedvane for behandling av politiske saker i Sande kommune. Revisjonen oppfatter rutinene som godt forankret i kommunen.

Selv om ordlyden i vedtakene synes å forutsette at en sak skal forelegges for kommunestyret, har administrasjonen gjort det som forventes ved å sørge for at saken kommer frem til formannskapskontor, ordfører og utvalgsledere.

En konsekvens av dette er at man får en situasjon der oppfølgingen av et vedtak er i tråd med gjeldende rutiner og praksis, men kanskje ikke helt i samsvar med intensjonen i vedtaket. Det kan gjøre det vanskelig å fange opp de sakene, der kommunestyret sin hensikt med vedtaksformuleringen faktisk har vært å sikre at man får seg forelagt saken på et senere tidspunkt. Revisjonen mener videre at det er uheldig at såpass mye av rutinene på et så sentralt område, er uskrevne. Dette medfører at regelverket blir vanskelig tilgjengelig, både for kommunens egne ansatte og andre som ønsker å sette seg inn i reglene for behandling og oppfølging av politiske saker i kommunen.

For øvrig finnes det ikke reglementer eller rutinebeskrivelser som stiller krav til hvordan oppfølgingen av kommunestyrevedtak skal skje. Denne mangelen på skriftlige rutiner gjør det vanskeligere å vurdere om det enkelte kommunestyrevedtak er fulgt opp eller ikke.

6. FØLGES ØKONOMIVEDTAKENE OPP?

Sande kommune har ikke reglement for delegering av budsjettsaker. Av reglement for folkevalgte organer og delegasjon i Sande kommune § 81 pkt 2 fremgår det at:

Innenfor kommunestyrets myndighetsområde (kommuneloven § 6) gis rådmannen myndighet til å avgjøre alle enkeltsaker som anses som kurante og saker som ellers ikke er av prinsipiell betydning så fremt ikke annet fremgår av lov, forskrift, regler eller reglement vedtatt av kommunestyret eller hovedutvalg. Alle delegasjon fra folkevalgt organ til administrasjonen, skal gå til rådmannen.

For denne problemstillingen legger revisjonen følgende kriterier til grunn:

- **Det enkelte kommunestyrevedtak skal være iverksatt i tråd med vedtakets ordlyd, politiske forventninger/føringer.**

6.1. Fakta og funn

Rådmannen har slik vi ser det basert på innholdet i delegasjon fra kommunestyret til rådmannen ikke fullmakt til å fastsette og endre økonomisk ramme for enkeltprosjekter eller virksomheter. Det innebærer slik vi ser det at alle endringer må tas opp med kommunestyret.

Vedtak om økonomiske omdisponeringer skjer i all hovedsak under behandlingen av det årlige forslaget til handlingsprogram eller de to årlige tertialrapportene.

Kommunestyret behandlet to forslag til handlingsprogram i 2012 og 2013 og knyttet til disse ble det vedtatt flere enkeltpunkter. Av disse innebar en del endringer i driftsbudsjettet eller investeringsbudsjettet. Til protokollen fra møtet der handlingsprogrammet behandles, er det et vedlegg som inneholder oversikt over alle vedtakene og hvilke økonomiske endringer enkeltpunktene innebærer de neste fire årene på henholdsvis drifts- og investeringsbudsjett. Alle endringer er i forhold til rådmannens forslag til handlingsprogram.

Økonomitallene i forslaget til handlingsprogram blir utarbeidet samlet av administrasjonen i et eget regneark. Etter behandlingen i kommunestyret blir endringsvedtakene lagt inn i regnearket sammen med tekniske endringer (endringer pga. lønnsoppgjør, pensjonsutgifter etc.). Etter dette blir de nye tallene presentert i vedtatt handlingsprogram som blir sendt ut til kommunestyrets medlemmer.

Dette er en rutine og et system som ikke er endret vesentlig i perioden og revisjonen har derfor fokusert på oppfølgingen av økonomivedtakene i forslag til Handlingsprogram 2013-2016 sak 83/12 og Handlingsprogram 2014-2017 sak 63/13.

Vi har sett på hvert enkelt økonomivedtak i protokollen og sjekket om disse er lagt inn i vedtatt budsjett og i kommunens økonomisystem. Vi ser at alle kommunestyrets endringsvedtak i driftsbudsjettet og investeringsbudsjett i nevnte handlingsprogram er registrert i regnearket og i vedtatte handlingsprogram. I regnearket blir endringene summert opp på virksomhetsnivå og slått sammen med tekniske endringer. Vi har ikke vurdert grunnlaget for de tekniske endringene, men vi ser at tallene er summert opp riktig. Når vi sjekker vedtatt driftsbudsjett og investeringsbudsjett i kommunens økonomisystem, ser vi at budsjettet i vedtatt handlingsprogram er lagt riktig inn i økonomisystemet.

Det bemerkes at det har vært en endring i rutine som gjelder innleggelsen av endringer i vedtatt handlingsprogram. I Handlingsprogram 2013 -2016 er noen av endringene kun innlagt i budsjettskjemaene, endringen er ikke gjort i tabellene i selve dokumentet. Et eksempel er investering Bolig og fritid – ombygging arealer til personalrom/kontor som ble vedtatt å ikke realisere.

Investering (tall i mill kr)	Øk.plan 2013	Øk.plan 2014	Øk.plan 2015	Øk.plan 2016	Sum 2013-16
Sandetun - inventar/utstyr/IKT	700	600	400	500	2 200
Sandetun - oppgradering omsorgsboliger Revåveien			3 700		3 700
Sandetun - utvidet adm. areal			900		900
Sandetun - omlegging ekstern infrastruktur	600				600
Bolig og fritid - ombygging arealer til personalrom/kontor	800				800
Dagsenter/frisklivssentral m/leil.-komm. andel				5 000	5 000
= Sum ekskl. merket rødt	700	600	400	5 500	7 200

I tabell på side 27 i vedtatt handlingsprogram/budsjett står fremdeles investeringen oppført mens den korrekt er tatt ut i budsjettskjema 2B. Rutinen er nå endret slik at hele dokumentet reflekterer de vedtatte endringene i Handlingsprogram for 2014-2017.

Når det gjelder endringer vedtatt i forbindelse med behandling av tertialrapporter er disse for 2012 og 2013 gjennomgått i forbindelse med ordinær regnskapsrevisjon.

Som nevnt har vi kontrollert at alle beløpsmessige forslag er innarbeidet i Handlingsprogrammet og i budsjett i regnskapssystemet. Imidlertid er det også vedtatt et betydelig antall ordforslag til handlingsprogrammene. Disse er omtalt nedenfor:

Ordforslag Handlingsprogram 2013-2016:

1. Det forutsettes at boliger rus/psykiatri avklares og innarbeides i neste års budsjettarbeid.

Viser til omtale av sak om boliger rus/psykiatri under sak 17/12.

2. Det bekreftes at vår intensjon fortsatt er å gjennomføre et samarbeid med Svelvik kommune om Fossekleiva som et felles kulturbygg. Når eierforhold og egnet tilskudds form er avklart, vil det forelegges en egen sak på dette.

Egen sak er fremlagt.

3. I fjorårets budsjettbehandling ba kommunestyret om at det skulle legges inn en portløsning som er universell i bruk, samt lys på nedre kirkegård i sentrum. Dette forutsettes nå løst innenfor rammen som er avsatt til restaurering av kirketak/sakristi i 2013
Saken er ivaretatt som forutsatt.

Ordforslag Handlingsprogram 2014-2017:

- *Eiendomsskatt innføres ikke nå. Det legges fram en sak med vurdering/utredning av eiendomsskatt januar 2015, slik at de ulike partiene kan ta stilling til dette før kommunevalget samme år.*

Det jobbes med utredning av eiendomsskatt.

- *Det forutsettes at Biblioteket holder sommeråpent. 10 % reduksjon av budsjettet opprettholdes.*

Vedtaket er ivaretatt. Ingen nye forslag i 2015.

- *Kulturtenesten: "Gebyr på bruk av fellesarenaer" endres til "Frivillig avgift/bidrag for bruk av fellesarenaer". Der hvor frivillige organisasjoner utfører løypekjøring, gis disse muligheten for å be om frivillig bidrag fra brukerne. Tilsvarende ordninger utformes i samarbeid med friluftsråd og kultursektoren.*

Sportsklubben har allerede igangsatt tilsvarende tiltak for skiløyper på Vestskogen. På kommunens konto er det kommet inn budsjettert beløp på kr 50 000.

- *Det er behov for ny barnehagebruksplan for å ha kontroll på både behov for plasser og beliggenhet for nye barnehager – planen bør ferdigstilles høsten 2014.*

Planen legges frem til politisk behandling i november.

- *Det foretas en helhetlig gjennomgang av IKT for Sande kommune – dette for å bedre kommunikasjonen mellom etater/avdelinger for å styrke effektiviseringen i alle kommunale ledd.*

Vi får opplyst at det av personmessige årsaker ikke har vært mulig å gjennomføre dette enkeltpunktet. Vi er ikke kjent med om det er formidlet til kommunestyret at enkeltpunktet ikke er gjennomført.

- *Leirskoletilbudet består i 2014, men gjennomgås for å finne optimal faglig og sosial effekt innenfor knappest mulig økonomisk ramme. Vi ønsker at det ses på løsninger i nærmiljø, med tanke på å nyttiggjøre sjø-/eller skogsbaserte kvaliteter. Nytt tilbud trer i kraft fra 2015.*

Tiltaket er gjennomført innenfor begrensede økonomiske rammer ved at det blir ordinær leirskole for Haga skole i 2015 og at leirskole gjennomføres på ungdomsskolen tidlig i 8.trinn fra 2016. Tilpasningen er muntlig redegjort for i formannskapet i september

- *Kommunestyret ser fram til en full gjennomgang av Sandetun med formål omorganisering og organisasjonsutvikling, herunder avdelings- og organisasjonsstruktur, turnus, stillingsstørrelser, lederrollen, økonomistyring og arbeidsgiverpolitikk. Kommunestyret går ikke nå inn i de enkelte elementer, men behandler gjennomgangen i en egen sak når resultatet foreligger.*

Arbeidet med gjennomgang og omorganisering på Sandetun er i god gang.

- *I tråd med tidligere praksis settes det ned et utvalg bestående av alle gruppeledere, ledet av varaordfører for å se på politisk organisering og godtgjøringer tidlig i 2014. Utvalget ser også på hvilke IKT-løsninger som er nødvendige/mest rasjonelle for folkevalgte. Resultatet og evt. endringsforslag legges frem høst 2014 og innføres i ny valgperiode 2015*

Det har vært nedsatt et utvalg som har sett på dette.

- *En reduksjon av rammen til Sande Produkter AS må sees i sammenheng med hvilke tjenester Sande kommune ønsker utført av bedriften. Gjennom et godt samarbeid mellom kommunen og Sande Produkter AS kan inntektene til Sande Produkter øke og kommunens utgifter reduseres.*

En reduksjon av rammen til Sande produkter AS er ikke vedtatt.

- *Det forutsettes at standard på vintervedlikehold/strøing av kommunale parkeringsplasser og lekeplasser opprettholdes, ref. sertifisering i "Trygge Lokalsamfunn."*

Det er ikke lagt opp til endringer i standard.

- *Kafèdriften ved Sandetun opprettholdes og videreføres som en viktig møteplass og et godt tilbud til beboere, gjester og frivillige.*

Kafedriften er opprettholdt.

- *Effektiviserende tiltak i barnevernet gjennomføres i tråd med utredningen fra "Et samfunn i utvikling". Eventuelle ressurser som frigjøres utover innsparingskravet brukes til å styrke barnevernet.*

Tiltaket er gjennomført og nye rammer holdes i 2014.

- *Med utgangspunkt i rapporten "et samfunn i utvikling" og kommunens egen nødvendige gjennomgang av sin infrastruktur, ber kommunestyret administrasjonen initiere et samarbeid mellom administrasjonen og politikerne tidlig i 2014. Dette med sikte på å utarbeide et godt budsjett for 2015 og en økonomiplan for perioden 2015-2018.*

Samarbeid er etablert.

- *Kommunestyret i Sande ber Kontrollutvalget gjennomgå gebyrer som er beregnet etter selvkost, for å se på beregningsgrunnlag i forhold til reell selvkost.*

Saken er ikke fulgt opp.

- *Tekstforslaget: "Servicepakken gjøres valgfri og Sande kommune åpner for at private aktører kan tilby servicepakken til beboere i kommunens omsorgsboliger." – oversendes HOS⁹-utvalget for nærmere gjennomgang og avgjørelse.*

Forslaget er ikke behandlet i administrasjonen/fulgt opp. Vi er ikke kjent med om kommunestyret er orientert om gjennomgangen i HOS utvalget.

Øvrige vedtak med økonomiske konsekvenser:

Kommunestyresak 4/12 Dekning av utgifter til kremasjon

- *Driftstilskuddet til Sande kirkelige fellesråd økes med kr 100.000 for 2012. Inndekning avklares i forbindelse med rapportering og budsjettendringer for 1. tertial 2012.*
- *Sande kirkelige fellesråd skal fremlegge forslag til reviderte avgifter til kommunestyrets møte i juni 2012.*

⁹ HOS – utvalg for helse og sosial

Driftstilskuddet er kontrollert innarbeidet.

Kommunestyresak - 12/12 Etablering av næringsråd og sentrumsforening i Sande – økonomiske tilskudd

Vi har kontrollert at vedtatte tilskudd er utbetalt.

Kommunestyresak- 17/12 Småhus – for mennesker med lav boevne

1. Det bygges 6 boenheter i "småhus" ved Sande rådhus innenfor en kostnadsramme på kr 6.500.000. Det søkes maksimalt tilskudd i Husbanken. Kommunens egenandel vil være kr 3.900.000 ved maksimalt tilskudd (40%) fra Husbanken.
2. Prosjektet igangsettes i løpet av 2012, antatt ferdigstillelse 2013. Budsjettmessige konsekvenser for 2012 innarbeides ved rapportering 1. tertial 2012.
3. Driftsmessige konsekvenser, knyttet til FDV kostnader og leieinntekter, innarbeides i økonomiplanen 2013-2016.

Vi får opplyst at vedtaket ikke er gjennomført og at HOS er orientert om dette.

Husbanken har nå godkjent tomt til 4 enheter og søknad om dispensasjon til arealbruk er i gang. Prosjektet vil bli lagt ut på anbud. Kommunestyret er orientert muntlig og gjennom tertialrapporter. Prosjektet iverksettes tidligst 2015. Driftsmessige konsekvenser vil bli innarbeidet i 2015.

Kommunestyresak- 18/12 Selvik skole 2012 – Utbygging/rehabilitering/flerbrukshall(jf. også sak 42/12, 83/12 og 11/13)

1. Selvik skole bygges ut til full 2 parallell (1.-7.trinn). Utbygging og rehabilitering gjennomføres i henhold til vedlagte planskisser.
2. I tilknytning til skolen bygges og integreres det en flerbrukshall. Vi ber om at spesifikasjonene ift denne utredes ytterligere for å finne den optimale løsningen vedr. kost/nytte effekt. Dette for å hensynta følgende interesser:
  - Skolen (Selvik)
  - SFO
  - Idretten
  - KulturenSom samtidig må ses i klar sammenheng med kostnadsbildet. Det bearbejdede forslaget behandles på kommunestyremøte 13.06.12.
3. Utbyggingen finansieres ved låneopptak, tilskudd og momskompensasjon.
4. Økte finanskostnader, FDV-kostnader (forvaltning/drift-og vedlikehold) og leieinntekter for nybygg og hall innarbeides i økonomiplan 2013-2016.
5. Det presiseres at henvendelser fra ulike idrettslag og – grupper skal gå gjennom Idrettsrådet, og at kommunestyret vil forholde seg til prioriteringer gjort i dette rådet

Vanskelige grunnforhold har medført økte utgifter. Endelig utbyggingsvedtak og budsjettamme er vedtatt i egen sak i 2014.

Siden vinteren 2013 og frem til oktober 2014 er det gjennomført flere brukermøter mellom kommunens administrasjon/ledelse, bruker grupper og arkitekt. Idrettsrådet har vært invitert og har deltatt på disse. Det er i tillegg gjennomført flere mindre møter, der idrettsrådet har lagt frem forslag som administrasjonen har vurdert. Noen innspill er innarbeidet i videre planlegging og andre er avvist med en faglig begrunnelse. Hovedtrekkene i disse innspillene er det gjort rede for skriftlig og/eller muntlig i regelmessige gjennomganger og informasjon til KOP¹⁰ og formannskap.

¹⁰ KOP- utvalg for kultur og oppvekst

Alle brukergrupper spilte inn prioriterte forslag til innhold, funksjonalitet og utstyr i flerbrukshallen vinteren og våren 2014. Disse ”opsjonene” var en del av kostnadsbildet som kommunestyret tok stilling til i investeringsbudsjettet.

August-september 2014 ble siste finansieringsplan godkjent i KS etter at anbudsrunderen var avsluttet. Totalkostnaden er nå 134 mill. Finans- og driftskonsekvenser vil bli innarbeidet i økonomiplan 2015-18.

Kommunestyret får fortløpende orientering om saken både i møter og i tertialrapporter.

Kommunestyresak - 31/12 Avgifter til begravelse og kremasjon

Vedtak:

Sande kommune dekker utgifter til kremasjon for kommunens innbyggere, slik at det ikke blir en forskjell i pris på jordbegravelse og kremasjon

Saken er ivaretatt som forutsatt

Kommunestyresak 32/12 Kunst rett vest- 2014

Vedtak:

1. Sande kommune setter av kr. 250 000 fordelt på 2013-2014 til Kunst Rett Vest - kollektivutstillingen i 2014 på Fossekleiva kultursenter.

2. Det forutsettes likelydende vedtak i Svelvik kommune.

Tiltaket er gjennomført. Bokført på kulturbudsjettet.

Kommunestyresak - 33/12 Fossekleiva kultursenter og Berger museum

1. Sande kommune inngår et forpliktende samarbeid med Svelvik kommune om utvikling, drift og bruk av Fossekleiva kultursenter og Berger museum.

2. Sande kommune vil vurdere å gå inn som minoritetseier etter drøftninger med Svelvik kommune. Saken om eierskap legges frem for formannskapet til avgjørelse i september-møtet.

3. Det inngås avtale mellom Sande og Svelvik kommuner for regulering av fasen fram til ordinær drift. Denne avtalen erstattes av en samarbeids/driftsavtale.

4. Samarbeids/driftsavtalen er 10-årig med mulighet for forlengelse.

5. Sande og Svelvik kommuner skal hver for seg innen 2015 komme opp i et årlig driftsbudsjett på kr. 400 000 til drift av Fossekleiva kultursenter og Berger museum.

6. Svelvik og Sande kommuner skal hver for seg investere kr. 460 000 årlig i perioden 2013-2015.

7. Tilskudd fra Sande kommune til investering og drift forutsetter at investerings- og finansieringsplan gitt i vedlegg realiseres

Vi får opplyst at det ikke er utarbeidet avtale om drift. Det er inngått en 10 årig avtale på overordnet nivå som er vedtatt politisk. Inngått 10-årig avtale på overordnet nivå. Vedtatt politisk. Revisjonen har kontrollert at det er investert kr. 460 000 årlig.

Kommunestyresak 1/13 Økofestivalen – Kommunens fremtidige engasjement

Sande kommune ønsker å støtte Økofestivalen også for framtiden. Støtten gis i form av praktisk bistand og med økonomiske tilskudd minst på dagens nivå.

Revisjonen har kontrollert at det er gitt økonomiske tilskudd i samsvar med vedtak.

Kommunestyresak 3/13 Budsjettendringer – ikke utførte investeringer i 2012 og tidligere.

Det gjøres følgende endringer i investeringsbudsjettet for 2013:

1) kr 300.000 til fullføring av MELDINGSLØFTET I HELSETJENESTEN overføres fra

2012 til 2013.

2) kr 800.000 til p-plass Bekke overføres fra 2012 til 2013.

3) Sande kirkelige fellesråd innvilges kr 550.000 til bygging av handicap-inngang ved Bekkestranda kapell.

Revisjonen har kontrollert at budsjettmessige endringer er gjennomført.

Kommunestyresak 16/13 Kjeldås – kjøp av areal:

Sande kommune kjøper et tilleggsareal på ca 2,8 daa fra gbnr 87/27 til Kjeldås barnehage og skole for en kjøpesum på 560.000 kr + omkostninger. Rådmannen gis fullmakt til å søke om fradeling og gjennomføre overdragelsen.

Kjøpesummen og opparbeidelseskostnader finansieres i forbindelse med byggeprosjektene for Kjeldås barnehage og Kjeldås skole. Rådmannen legger fram forslag til ny finansiering når anbudspriser for prosjektene foreligger

Kjøp er en forutsetning for utvidelse av barnehagen og er gjennomført. Finansiering og kostnader til utbygging er vedtatt i egen sak

Kommunestyresak 17/13 Kjeldås skole- rehabilitering

1. Arealutvidelse og rehabilitering ved Kjeldås skole godkjennes innenfor en kostnadsramme på 9,3 mill kr. Det tilleggsbevilges 1,8 mill kr for å ferdigstille prosjektet.

2. Tiltakene finansieres ved låneopptak og momskompensasjon.

3. Økte finanskostnader innarbeides i økonomiplan 2014-2017.

Vi får opplyst at vedtak er gjennomført som forutsatt.

Kommunestyresak 20/13 Utvidelse driftstilskudd fysioterapi

Vedtatt:

- Det opprettes et 40 % driftstilskudd for selvstendig næringsdrivende fysioterapeut, gjeldende fra august 2013.
- Finansiering av ca. kr. 80 000,- tas opp i forbindelse med arbeidet med 1. tertial

Vi har fått opplyst at ordningen er gjennomført i begynnelsen av 2014.

Kommunestyresak 24/13 Budsjettendringer – Ikke utførte investeringer i 2012 Sande gamle prestegård

Det gjøres følgende endringer i investeringsbudsjettet for 2013:

Kr 300.000 til fullføring av rehabilitering av Sande gamle prestegård overføres fra 2012 til 2013.

Revisjonen har kontrollert at budsjettmessige endringer er gjennomført.

Kommunestyresak 34/13 Et samfunn i utvikling – resultatkrav

1. Resultatkravet angis i millioner 2013-kroner.

2. Omstillingen skal iverksettes trinnvis etter følgende tabell:

for driftsårene 2014 og 2015 10 mill

for driftsårene 2016 og 2017 25 mill

for driftsårene 2018 til 2021 40 mill

for driftsårene 2022 til 2025 50 mill

3. Administrasjonen legger fram konsekvensutredede forslag til tiltak i en ekstra økonomikonferanse 28. august 2013.

4. Administrasjonen fremmer sak med konsekvensutredede forslag til tiltak til

kommunestyrets møte 4. september 2013

Rapporten ble fremlagt i økonomikonferanse. Var tenkt tatt opp som sak i sak 54/13. Saken ble trukket og forslagene ble lagt inn i handlingsprogram 2014.

Kommunestyresak 43/13 Vestfoldspillene-styrets strategiarbeid

Ordfører gis fullmakt til på generalforsamling og/eller eiermøte å avgjøre Sande kommunes framtidige eierforhold til Vestfoldfestspillene AS innenfor den økonomiske rammen som ligger til grunn i dag.

Kommunestyret forutsetter at de føringer som ligger i rådmannens vurderinger ivaretas

Det er dannet et nytt AS fordi det forrige ble oppløst. Ble videreført som et nytt AS etter anbefaling fra styret. De har fortsatt med festspillene.

Kommunestyresak 48/13 jf. Også sak 74/13 Gjennomgang av BPA med brukerundersøkelse

1.Til dekning av arbeidslederens og arbeidstakernes utgifter som påløper i forbindelse med BPA-ordningen innføres det fra 1.1.2014 en driftskonto for BPA-brukere som har kommunen som leverandør.

Brukerne styrer brukeren av driftskontoen fullt ut.

2.Som arbeidsleder styrer BPA-brukeren fritt bruken av assistent(er).

3.Driftskontoen til hver bruker beregnes ut fra antall tildelte timer. Det beregnes 2,5 % av den til enhver tid gjeldende grunnprisen for våre private leverandører (for tiden kr 277 pr time).

4.Driftsmidlene forvaltes av kommunen og utbetaling til bruker skjer mot innsending av utgifts kvitteringer.

5.Rådmannen innarbeider nøyaktig beløp i budsjettet for 2014.

6.Administrasjonen bes følge opp BPA-ordningen videre overfor brukerne, herunder med fokus på dialog, samarbeid og tjenesteutvikling.

7.Det gjennomføres en ny evaluering av ordningen som legges fram til politisk behandling i løpet av høsten 2014. Det forutsettes at det ved denne evalueringen kan legges fram nøyaktige tall som viser faktisk kostnad for ordningen som de private leverandørene leverer, og ordningen som kommunen leverer

Driftskonto er opprettet, kr 200 000 er innarbeidet i budsjettet og rutiner er etablert. Tallene er innarbeidet i den samlede ramme for virksomheten, forventes å bli mer nøyaktig f.o.m. 2015, bl.a pga BPA overføres saksbehandlerteam. Evaluering er fremlagt for kommunestyret i sak 69/14.

***KST-59/13 AVTALE MELOM SANDE KOMMUNE OG SVELVIK
KOMMUNE OG VESTREGIONEN OM KUNST RETT VEST 2014***

Vedtak:

Vedlagte avtale som regulerer Sande kommunes forpliktelser som vertskommune for Kunst rett Vest 2014 godkjennes. Arrangementet gjennomføres i perioden 11.-21. september 2014, og fellesutstillingen lokaliseres til Fossekleiva kultursenter og Berger museum.

Jf tidligere vedtak avsettes det kr. 250 000 på kulturbudsjettet til gjennomføring av KRV i 2014.

Vi får opplyst at avtalene er gjennomført og at målene i avtalen er oppnådd med god margin.

6.2. Vurdering

Revisjonen mener vedtatte endringer i driftsbudsjett og investeringsbudsjett forbindelse med Handlingsprogram 2013-2016 og 2014-2017 er tatt inn i vedtatt handlingsprogram og at vedtakene er lagt inn i kommunens økonomisystem.

Når det gjelder ordforslag i vedtaket til handlingsprogrammene så synes disse noe uoversiktlige. Etter vår vurdering burde disse vært nummerert slik at det på en enkel måte kan rapporteres i tertialrapport på oppfølging av disse. Et mer oversiktlig oppsett vil også gjøre det enklere for saksbehandlere og utvalg som får delegert ansvar for saker og ordforslag å følge opp disse. Det er blant ordforslagene vi finner manglende gjennomføring/oppfølging på enkelte punkter, blant annet helhetlig gjennomgang av IKT og gjennomgang av gebyrer beregnet etter selvkost.

7. FØLGES MELDINGER OPP?

For denne problemstillingen legger revisjonen følgende kriterier til grunn:

- Det enkelte kommunestyrevedtak skal være iverksatt i tråd med vedtakets ordlyd, politiske forventninger/føringer.
- Administrasjonen skal ved iverksettelsen av vedtakene forholde seg lojalt til de politiske føringer som blir gitt.
- Administrasjonen skal iverksette kommunestyrets vedtak så snart som mulig og senest innen de frister som er satt.

7.1. Fakta og funn

I dette kapitlet gjennomgås og drøftes oppfølgingen av meldinger og mer langsiktige planer som er behandlet i kommunestyret i foregående fireårsperiode.

I perioden ble det behandlet 18 meldinger/planer/høringer i kommunestyret:

Møtedato	Saksnummer	Tittel
08.02.2012	1/12	Kommuneplan for anlegg og områder for idrett og friluftsliv
08.02.2012	5/12	Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2011-2015
08.02.2012	7/12	Handlingsplan for folkehelse
02.05.2012	16/12	Kommuneplan 2011-2023
13.06.2012	35/12	Planstrategi 2012-2015
13.06.12	36/12	Planprogram for kommuneplan 2014-2026
05.12.12	70/12	Revisjon av kommunal plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2013-2016
05.12.12	72/12	Regional plan for bærekraftig arealpolitikk (høring)
05.12.12	82/12	Handlingsplan for god oppvekst 2012-2013
06.02.2013	7/13	Handlingsprogram for folkehelse 2012-2013
24.04.2013	15/13	Kommuneplan 2014-2026 endelig planprogram
24.04.2013	22/13	Trygge lokalsamfunn
12.06.2013	38/13	Handlingsplan barnehage 2013-2017
12.06.2013	41/13	Handlingsplan for god oppvekst 2013-2014
12.06.2013	45/13	Kommuneplan 2014-2016 Samfunnsdelen
30.10.2013	55/13	Handlingsplan SFO 2013-2017
30.10.2013	56/13	Handlingsplan Skole 2013-17
30.10.2013	57/13	Trivselsplan skole

Meldinger er strategiske dokumenter der hensikten er å beskrive behov og utfordringer, og å trekke opp de lange linjene i utvikling av kommunens tilbud på det aktuelle området. Planene har i liten grad vedtak om at det skal rapporteres tilbake til hoved/sectorutvalg om oppfølgingen.

Vi har ikke undersøkt i detalj om alle meldingene er lagt til grunn i den videre utviklingen på området. Begrunnelsen er særlig at meldingene har få konkrete kortsiktige

mål og tiltak, og det er derfor tidkrevende å undersøke om de er fulgt opp. I det følgende vil vi kommentere de enkeltsaker/meldinger hvor vi mener kommunestyrets vedtak krever oppfølging fra administrasjonens side.

I sak 1/12 Revisjon av kommuneplan for anlegg og områder for idrett og friluftsliv ble det vedtatt 4 enkeltpunkter som krever oppfølging:

- *Revisjon av Kommunedelplan for idrett og friluftsliv – sektorplan for idrett startes opp.*
- *Det bes om at rulleringen av sektorplan for idrett og friluftsliv samkjøres.*
- *Det bes om en årlig statusrapportering på sektorplan for friluftsliv, samkjørt med sektorplan for idrett.*
- *Interkommunale løsninger bes vurdert.*

Plan er utarbeidet og vedtatt 04.12.2012. Vi får opplyst at det ikke er gjennomført systematisk årlig rapportering men at det er muntlig rapportert i KOP. Interkommunale løsninger er vurdert. De har etablert en interkommunal gruppe som vurderer felles planer. Konkret har de ett fellesprosjekt nå og det er kunstisbane på Konnerud. Dette er et samarbeid mellom Drammen og Sande. Foreslått for 2017

I sak 7/12 Handlingsplan for folkehelse ble det vedtatt 2 enkeltpunkter som krever oppfølging:

- *Sande kommune viderefører arbeid med å tilrettelegge for IPT tiltak og sender søknad på nytt til Innovasjon Norge om prosjektmidler for 2012.*
- *Funksjonshemmedes treningsmuligheter og arbeid med tidlig intervensjon mot snus og tobakk innarbeides i folkehelseplanen.*

Vi får opplyst at det ble sendt søknad til Innovasjon Norge om prosjektmidler. Funksjonshemmedes treningsmuligheter og arbeid med tidlig intervensjon mot snus og tobakk er kontrollert innarbeidet i folkehelseplanen. Sande kommune er godkjent som Trygt lokalsamfunn.

I sak 35/12 ble det vedtatt ett enkeltpunkt som krever oppfølging:

- *Det er ønskelig at arbeidet med Kulturplanen startes opp i 2013*

Vi har fått opplyst at det har vært noen justeringer i fremdrift men at disse er avklart med Formannskapet.

I sak 70/12 ble plan vedtatt med tillegg:

- *Opparbeidelse/repasering av Handicap-rampe på Hagasand. Kortsiktig handlingsprogram for idrett, friluftsliv og kultur (2013-2016), med prioritert liste over spillemiddelsøknader (2013), vedtas. Lokalet Fremad skal heretter behandles på lik linje med idrettslagets klubbhus når det gjelder søknader om spillemidler og andre tilskudd*

Tillegg er innarbeidet i plan.

I sak 72/12 regional plan for bærekraftig arealpolitikk (høring)

Kommunens høringsuttalelse er innarbeidet i endelig regional plan

I sak 22/13 Trygge lokalsamfunn ble det vedtatt ett enkeltpunkt som krever oppfølging:

- *Arbeidet med skade og ulykkesforebygging i Sande kommune etter Trygge lokalsamfunnsprinsippet videreføres gjennom kommunens folkehelsesatsing og innarbeides i øvrige planer og virksomheter.*

Vedtatt er fulgt opp i handlingsplan for folkehelse.

I sak 45/13 Kommuneplan 2014-2026 vedtas det inntatt en endring i kommuneplan:

- *Under næringsområdet "næring og stedsutvikling" tas det inn et nytt strek-punkt under "strategier og tiltak":
Boligsosiale tiltak vurderes i forbindelse med alle nye boligområder.*

Vedtatte endringer er inntatt i kommuneplan

7.2. Vurdering

Ett av kriteriene som er lagt til grunn for oppfølging av vedtakene i denne rapporten er at administrasjonen skal iverksette kommunestyrets vedtak så snart som mulig og senest innen de frister som er satt. Dette skaper utfordringer med hensyn på å vurdere oppfølgingen av meldinger, siden meldinger har et langt tidsperspektiv.

Bare en av planene har særskilt vedtak om tilbakerapportering om oppfølgingen av meldingen (jf. Sak 1/12). Etter revisjonens vurdering er slik rapportering hensiktsmessig for å synliggjøre hvordan meldingene følges opp med iverksettelse av konkrete tiltak.

Etter revisjonens vurdering kan det være grunn til å være særlig konkret dersom man ved behandlingen av meldinger ønsker å vedta enkeltpunkter som det skal gis en snarlig tilbakemelding på.

De konkrete enkeltpunktene i meldingene er så langt vi kan se fulgt opp av administrasjonen, men dette er som nevnt ikke kontrollert i detalj. Vi får opplyst av administrasjonen at flere av planene er omfattende og at det kan være nødvendig å gjøre prioriteringer av hva som skal gjennomføres og når, f.eks når det gjelder rusmiddelpolitisk handlingsplan. Dersom et tiltak av ulike årsaker ikke har vært mulig å gjennomføre i inneværende periode for handlingsplanen skal det vurderes inntatt i neste periode.

8. FØLGES VEDTAKENE I PLANSAKER OPP AV ADMINISTRASJONEN?

For denne problemstillingen legger revisjonen følgende kriterier til grunn:

- Det enkelte kommunestyrevedtak skal være iverksatt i tråd med vedtakets ordlyd, politiske forventninger/føringer.
- Administrasjonen skal ved iverksettelsen av vedtakene forholde seg lojalt til de politiske føringer som blir gitt.

8.1. Fakta og funn

Plan- og bygningstjenesten har ansvar for kommunens arealplanlegging, herunder blant annet saker som gjelder kommuneplan, kommunedelplaner, reguleringsplaner, byggesaker mv. Overordnede rammer for kommunens behandling av denne typen saker følger av plan og bygningsloven.¹¹ I perioden 2012-2013 behandlet kommunestyret i Sande kommune totalt 8 plansaker, hvorav de fleste gjaldt reguleringsplaner. Både sakene og kommunestyrets tilhørende vedtak varierer i omfang. Det er imidlertid ikke slik at samtlige saker eller enkeltpunkter forutsetter aktiv oppfølging fra administrasjonen. En vesentlig del av disse gjelder saker der det vedtas mindre endringer eller tillegg til ordlyden i bestemmelsene til reguleringsplanene.

Det er flere grunner som tilsier at det er uproblematisk at oppfølgingen av ett vedtak, eller enkeltpunkter, kan karakteriseres som ”under arbeid”.

For det første gjelder en del av plansakene større kommuneplaner og lignende prosjekter som forutsettes å pågå over en lengre tidsperiode. For det andre er en del av vedtakene fra saker behandlet sent i kommunestyreperioden (høst 2013), og som det av den grunn ikke er naturlig å

¹¹ Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) av 27.06.08 nr. 71

forvente at man allerede er ferdig med å følge opp. For det tredje kan fremdriften i enkelte saker være forhindret av forhold utenfor kommunens kontroll. Dette vil typisk gjelde saker der det foreligger en klage eller innsigelse som må behandles av andre offentlige organer, for eksempel Miljøverndepartementet eller Fylkesmannen, før man kan gå videre med saken. Endelig kan det være saker der kommunestyrets vedtak ikke fullt ut kan følges opp før det fremsettes søknad og konkret byggesak blir påbegynt. Det vises til at det er gjennom byggesaksbehandlingen man angir hvilke krav som skal stilles til tiltaket og sikrer at disse overholdes. Beslektet med denne typen saker, er de saker der man i utgangspunktet er avhengig av et initiativ fra grunneier for å sikre videre fremdrift i saken, men der slikt initiativ ikke kommer.

Enkelte saker er nærmere omtalt nedenfor. Det bemerkes at revisjonen har basert seg på opplysninger fra kommunalsjef på området når det gjelder oppfølging og gjennomføring av vedtak om reguleringsplaner da det ville vært svært tidkrevende å undersøke dette i detalj:

Kommunestyresak- 11/12 Reguleringsplan for gang/sykkelvei langs Gallebergveien, strekning fra Galleberg skole
Reguleringsplanen er gjennomført.

Kommunestyresak 21/12 Fastsettelse av planprogra for reguleringsplan- Hanekleiva Næringsområde del av GBNR 12/1 samt GBNR 12/4
Revisjonen får opplyst at planprogram er vedtatt men at reguleringsplanen ikke er sluttbehandlet. Ny aktør (ASKO) gjør at ny reguleringsprosess må gjennomføres.

Kommunestyresak- 44/12 GBNR 65/6 Gåserud – Detaljert reguleringsplan Nedre Klevjervei 6
Reguleringsplan er gjennomført.

Kommunestyresak 66/12 Samarbeid mellom Sande kommune og Svelvik kommune om Bergerområdet
Felles sak lagt frem i begge kommuner. Arealdelen er fulgt opp i kommuneplan 2014-26. Kulturdelen er fulgt opp gjennom egne vedtak.

Kommunestyresak 84/12 Kverntangen – minnelig avtale som grunnlag for søknad om midlertidig dispensasjon
Vi får opplyst at avtalen ikke ble inngått og at saken ble utsatt. Minnelig løsning er ikke oppnådd etter langvarige forhandlinger. Endelig vedtak ble gjort i kommunestyret i september 2014. Klagesak er oversendt Fylkesmannen.

Kommunestyresak 33/13 Detaljert reguleringsplan for Nordre Jarlsberg brygge – del av GBNR 126/5 Hagebyen
Reguleringsplan er gjennomført.

Kommunestyresak 63/13 Detaljert reguleringsplan for Dunihagen GBNR 116/1,2 og 116/136
Reguleringsplan er gjennomført

8.2. Vurdering

Administrasjonen synes å ha god kontroll på oppfølgingen av kommunestyrets vedtak i plansaker. Revisjonens gjennomgang påviser verken omfattende eller systematiske avvik når det gjelder etterlevelsen av kommunestyrets vedtak i plansaker. Tvert i mot synes arbeidet med å implementere kommunestyrets vedtak å være gitt høy prioritet og eventuelle avvik eller planer som ikke er gjennomført har naturlige forklaringer.

9. ØVRIGE SAKER – OVERHOLDES TIDSFRISTER?

Kommuneloven § 23 nr. 2 angir at rådmannen har ansvar for å påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt.

Plikten gjelder generelt for alle folkevalgte organers vedtak, men må anses særlig sentral i forhold til kommunestyret ettersom dette er kommunens øverste organ.

Det er i perioden vedtatt en rekke enkeltpunkter som ikke naturlig hører hjemme i kategoriene omtalt ovenfor. I dette kapitlet omtales øvrige saker hvor det er forutsatt at administrasjonen skal følge opp, eller der saken ikke er gjennomført innen fristen.

Revisjonen legger følgende kriterium til grunn:

- Det enkelte kommunestyrevedtak skal være iverksatt i tråd med vedtakets ordlyd, politiske forventninger og føringer.
- Administrasjonen skal iverksette kommunestyrets vedtak innen de frister som er satt.

9.1. Fakta og funn

Av alle sakene i 2012 og 2013 har vi bare funnet fire saker hvor det er satt en klar tidsfrist. Dette gjelder følgende saker:

KST 6/12 ARBEIDSPPLAN FOR POLITISKE SAKER 2012.

Vedtak:

Arbeidsplan for politiske saker 2012 godkjennes med følgende tillegg:

- 1. Revisjon av delegasjonsreglementet må inn i planen – behandles i augustmøtet.*
- 2. Det må gis løpende nødvendig informasjon til formannskap og kommunestyre om samhandlingsreformen.*

Vi får opplyst at arbeidet er forsinket. Forsinkelsen skal være avklart med kommunestyret. Nytt reglement vil gjøres gjeldende fra 1. halvår 2015. Er forsinket, men avklart med KST. Nytt fra 1. halvår 2015.

KST- 10/12IINTERKOMMUNALT SAMARBEID - REGNSKAP 10/12OG LØNN

Vedtak:

- 1. Sande kommune slutter seg til et interkommunalt samarbeid om lønns- og regnskapstjenester med hjemmel i kommuneloven § 27 mellom kommunene Svelvik og Sande. Samarbeidet gis navnet "Svelvik og Sande interkommunale regnskaps- og lønnstjenester".*
- 2. Vedtekter for Svelvik og Sande interkommunale regnskaps- og lønnstjenester godkjennes, jf. vedlegg 1.*
- 3. Rådmannen gis fullmakt til å gjennomføre vedtaket i samarbeid med Svelvik kommune.*
- 4. Det forutsettes at samlede kostnader for samarbeidet ikke skal overstige kostnadene de to kommunene i dag har.*
- 5. Svelvik og Sande interkommunale regnskaps- og lønnstjenester lokaliseres på rådhuset i Sande kommune.*
- 6. Det interkommunale samarbeidet etableres formelt fra 01.07.2012.*
- 7. Evaluering av samarbeidet innen 01.06.2014.*

Samarbeidet er etablert. Det er ikke foretatt en formell evaluering av samarbeidet innen fristen som er forelagt kommunestyret.

Kst 34/13ET SAMFUNN I UTVIKLING - RESULTATKRAV

Vedtak:

1. Resultatkravet angis i millioner 2013-kroner.
2. Omstillingen skal iverksettes trinnvis etter følgende tabell:
for driftsårene 2014 og 2015 10 mill
for driftsårene 2016 og 2017 25 mill
for driftsårene 2018 til 2021 40 mill
for driftsårene 2022 til 2025 50 mill
3. Administrasjonen legger fram konsekvens utredede forslag til tiltak i en ekstra økonomikonferanse 28. august 2013.
4. Administrasjonen fremmer sak med konsekvensutredede forslag til tiltak til kommunestyrets møte 4. september 2013.

Rapporten ble fremlagt i økonomikonferanse. Var tenkt tatt opp som sak i sak 54/13 i møte 4. september 2013. Saken ble trukket og forslagene ble lagt inn i handlingsprogram 2014.

KST 74/13 BPA - RETNINGSLINJER DRIFTSKONTO

Vedtak:

Fra 1.1 2014 innføres driftskonto for kommunale BPA brukere og driftskontoen anbefales brukt etter retningslinjer punkt 1-8 som følger:

1 Den enkelte BPA bruker opparbeider seg en driftskonto til utgiftsdekning basert på antall vedtakstimer den enkelte bruker er tildelt.

2 Driftskontoen beregnes som 2.5% av til enhver tid gjeldende grunnpris for våre private leverandører. Beløpet reguleres etter grunnpris eksterne leverandører.

3 Driftskontoen disponeres av arbeidslederen og skal bistå til å dekke følgende utgifter arbeidsleder får som en følge av tilstedeværelsen til sine assistenter:

a. Kontormateriell

b. Forbruksvarer – som dopapir, såper oa

c. Billetter til aktiviteter

d. Transportutgifter

e. Diett/losji på reiser

f. Etter konkretisert avtale med kommunens representant

4 Driftskontoen dekker ikke utgifter knyttet til brukeren selv.

5 Driftskontoen dekker ikke lønnsutgifter til assistentene for merforbruk av timer utover vedtak (mulighet til å spare opp timer opprettholdes).

6 Driftsmidlene forvaltes av kommunen og utbetaling til bruker skjer mot innlevering av godkjente utgiftskvitteringer. I praksis forvaltes dette av kommunens saksbehandlersteam.

7 Ubenyttede midler fra driftskontoen ved årsslutt og regnskapsavslutning vil overføres budsjettet for året etter. De ubenyttede midlene følger den enkelte bruker. Sande kommune må legge til rette for en særskilt ordning slik at dette går i orden.

8 Ordningen med driftskonto evalueres og sendes til politisk behandling innen sommer 2014

Evaluering av driftskonto er fremlagt til politisk behandling i sak 69/13 i kommunestyremøte 29. oktober 2014.

ØVRIGE SAKER:

KST- 9/12 ETABLERING AV MIDLERTIDIG BARNEHAGETILBUD I HAGA BARNEHAGE

Vedtak:

Saken trekkes .

Kommunestyret gir administrasjonen fullmakt til å iverksette etablering av barnehage, jfr brev av 06.03.12 fra Sande Sportsklubb med intensjonsavtale. Rådmannen legger fram en ny

politisk sak dersom utredningene krever dette.

Det er inngått avtale med Sande Sportsklubb angående etablering av ny barnehage på Lersbryggen.

KST- 25/12 ETABLERING BARNEHAGER I SANDE

Vedtak:

Følgende strategi legges til grunn for arbeidet med økonomiplan 2013-2016/ årsbudsjett 2013:

- *Det planlegges for 100-175 nye barnehageplasser i løpet av perioden.*
- *Utvidelse av Kjeldås barnehage prioriteres først i perioden (2012-2013). Dersom Velle Utvikling as skal utvide sin virksomhet, må kommunen som huseier stå for den bygningsmessige utførelsen.*
- *Ny 4-6 avdelings kommunal barnehage etableres ved Sande videregående skole i løpet av 2014-2015.*

Kjeldås barnehage var ferdigstilt pr. 01.08.2014. Ny kommunal barnehage ved Skafjellåsen er innarbeidet i øk.plan 2014 – 17. Tomt der eksisterende Skafjellåsen ligger, er solgt. Drift opphører seinest sommer 2016. Full barnehagedekning oppnås ved andre løsninger. Vi får opplyst at kommunestyret er fortløpende orientert om saken.

KST- 40/12 GJENNOMGANG OG EVALUERING AV PERSONLIG ASSISTANSE (BPA)

Vedtak:

- *Foreløpig rapport tas til orientering.*
- *Det skal gjennomføres brukerundersøkelse våren 2013.*
- *Det skal også følge en evaluering av ordningens konsekvenser for brukerne og de økonomiske konsekvensene for kommunen.*

Vi har fått opplyst at evaluering ble gjennomført våren 2013. Se for øvrig også sak 74/13.

KST 49/12 BOSETTING AV FLYKTNINGER - TILLEGGSANMODNING 2012 OG ANMODNING OM BOSETTING I 2013

Vedtak:

*- Sande kommune tar i mot 10 flyktninger i 2012 og 2013 i henhold til tidligere vedtak
Anmodningen fra IMDI kan ikke imøtekommes*

Vi har fått opplyst at vedtak er iverksatt som forutsatt.

KST- 55/12 PRINSIPPER FOR VALG AV MOT - LEDER

Vedtak:

Rådmannen oppnevner leder av MOT etter forutgående høring i Ungdomsrådet.

Ny leder er oppnevnt

KST -67/12 LÅN TIL SANDE GOLFKLUBB

Vedtak:

Rådmann gis fullmakt til å inngå avtale med Sande Golfklubb om overtagelse av lån, og til å innfri golfklubbens lån i DNB.

Rådmann gis fullmakt til å inngå avtale om en rente på lånet lik den renten kommunen selv har på sine lån. Det kan eventuelt inngås avtale om å binde renten på de samme vilkår som kommunen kan oppnå i markedet.

Sande Golfklubb oversender sitt budsjettforslag til orientering i Formannskapet.

Golfklubben avlegger halvårlige regnskapsoversikter til Formannskapet.

Kommunestyret forutsetter tett og god dialog mellom administrasjonen og golfklubben.

Avtale er inngått og lånet er innfridd.

KST- 61/12 VANNOMRÅDET BREIANGEN VEST - ORGANISERING AV ARBEIDET ETTER VANNFORSKRIFTEN

Vedtak:

- 1. Vannområdene Drammenselva og Breiangen vest samarbeider om felles prosjektleder og felles styringsgruppe. Prosjektperioden forlenges til 01.07.2014. Prosjektledelsen styrkes ved budsjettmidler til konsulent bistand. Forslag til budsjett- og finansieringsplan er vedlagt saken, og rådmennene gis mandat til å akseptere eventuelle justeringer. Prosjektplan utarbeides snarest der styringsgruppa gis i oppgave å godkjenne planen.*
- 2. Sande kommune deltar med ordfører som sin representant i styringsgruppa. Som vararepresentant oppnevnes varaordfører. Styringsgruppa gis mandat til selv å konstituere seg.*
- 3. Rådmannen gis fullmakt til å utnevne kommunens representant i prosjektgruppa.*
- 4. Det avsettes budsjettmidler iht. vedlagte finansieringsplan for 2013 og 2014. Det tas forbehold om årlig budsjett tildeling.*
- 5. Vannmiljørådet avvikles fra 01.01.2013.*

Prosjektplan er utarbeidet og det er avsatt budsjettmidler i henhold til finansieringsplan. Vannmiljørådet er avviklet.

KST- 8/13 UTREDNING OM MULIG FREMTIDIG SAMARBEID MELLOM BARNEVERNET I SANDE OG SVELVIK

Vedtak:

- 1. Rådmannen bes utrede et organisatorisk, administrativt og faglig samarbeid mellom barnevernet i Sande og Svelvik.*
- 2. Utredningen må inneholde både faglige, økonomiske og praktiske vurderinger og ivareta både innbyggernes behov, ansatte og formelle krav til tjenesten.*
- 3. Sande og Svelvik er med i prosjektet "God oppvekst" i Vestfold. Prinsippene i denne satsingen må ivaretas i utredningen.*
- 4. Utredningen må ivareta faglige utfordringer internt i tjenesten, men også sikre samspillet med andre kommunale tiltak slik at terskelen for meldinger blir lavest mulig og at kommunale tiltak skaper et helhetlig tilbud til familier og til barna.*
- 5. Utredningen legges frem for kommunestyrene med innstilling til samarbeidsmodell. Det må fattes positivt vedtak i begge kommunestyrer for å endre organisasjonsmodell*

Saken er ikke videreført. Svelvik kommune har valgt å etablere egen tjeneste. Vi er ikke kjent med hvordan kommunestyret er orientert om dette.

KST- 10/13ET SAMFUNN I UTVIKLING

Vedtak:

- 1. Utredningen 'Et samfunn i utvikling' gjennomføres.*
- 2. Kommunestyret blir presentert omstillingsbehovet beregnet i 4. steg av utredningen. Kommunestyret vedtar hvilke tiltak som skal utredes i 5.steg av utredningen.*

Saken er fulgt opp i årlige handlingsprogram. Kommunestyret er fortløpende orientert.

KST 12/13FORSLAG OM FERIESTENGTE BARNEHAGER

Vedtak:

- § 7.2 Barn i Sande kommunes barnehager skal ha minst fire ukers ferie i løpet av året. Tre av ferieukene tas ut de tre siste ukene i juli måned. Da er barnehagen stengt.*
- § 7.4 Barnehageårets start er første halvdel av august.*
- Vedtaket trer i kraft fra 01.08.2013.*

- *Det skal etableres et sommertilbud i en av barnehagene i juli 2013 som åpner for plasser etter skriftlig søknad.*

Vi har fått opplyst av administrasjonen at vedtaket er gjennomført som forutsatt.

KST 13/13 AVTALE OM VERTSKOMMUNESAMARBEID MELLOM SANDE OG DRAMMEN KOMMUNER OM LEGETJENESTER I SYKEHJEM

Vedtak:

- 1. Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å inngå avtale om vertskommunesamarbeid med Drammen kommune, etter Kommunelovens § 28-1b.*
- 2. Inngåelse av avtalen forutsetter at kommunestyret i Sande gir fullmakt til egen rådmann om å delegerer ansvar for legetjenesten ved sykehjem i Sande kommune, til rådmannen i Drammen kommune.*

Avtale er inngått.

I sak 28/13 ble følgende vedtak fattet:

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT - DOKUMENTHÅNDTERING I SANDE KOMMUNE

Kommunestyret viser til forvaltningsrapporten "Dokumenthåndtering i Sande kommune".

Kommunestyret slutter seg til kontrollutvalgets vedtak og revisors konklusjoner og anbefalinger i rapporten. Administrasjonen bes:

- *Utarbeide en arkivplan i henhold til gjeldende regelverk.*
- *Innføre systematisk kvalitetssikring av dokumenthåndteringen/ saksbehandlingen som sikrer bedre etterlevelse av regelverket.*
- *Sørge for tilstrekkelig opplæring av den enkelte saksbehandler i henhold til arkivlov og forvaltningslov.*
- *Sørge for opplæring og klargjøring av rutiner i forhold til arkivering av e-post og sms.*

I 2. tertialrapport 2013 er det opplyst at denne saken er forsinket og at fremdriftsplan vil revideres innen utgangen av året. I 1. tertialrapport 2014 sak 32/14 er denne saken registrert som utført. Revisjonen har gjort flere henvendelser og bedt om å få vedtatt arkivplan og etablerte rutiner samt oversikt over hvilke opplæringstiltak som er gjennomført. I kontrollutvalgsmøte 20. november ble det fremlagt en arkivplan og rutiner fra 2012 for arkivområdet. I tillegg har vi fått opplyst av administrasjonen:

Vi har lagd en arkivplan KUN på de kravene som ligger til grunn. Dette ble gjort på grunn av prosjektet med ESA8 var i gang og ut fra ESA 8 vil arkivplanen bli fullt oppdatert med mer utfyllende informasjon. Dette med tanke på at saksbehandlere også kan bruke dette som et arbeidsverktøy. Dette er ikke et lovpålagt krav, men vi kommer til å gjøre det slik.

Når det gjelder kvalitetssikring blir det skrevet ut restanseliste. Vi har også egne rutiner for den kvalitetssikringen arkivet utfører daglig.

Alle nyansatte får opplæring i ESA der vi henviser noe til lovverket, men ikke utfyllende. Vi planlegger at alle saksbehandlere skal få eget kurs i offentlighetsloven og forvaltningsloven. Når det gjelder rutiner for saksbehandlingen får saksbehandler et eget hefte som de selv skal lese gjennom. Mye av rutinene blir innbakt i opplæringen.

Arkivering av epost som kommer direkte til saksbehandler (arkiv plug-in) er vi ikke kommet i gang med enda. Dette blir ikke innført før ESA 8 og det blir opplæring.

KST 37/13BOSETTING AV FLYKTNINGER 2014-2016

Vedtak:

Sande kommune tar imot 10 flyktninger for året 2014.

Sande kommune opprettholder sitt vedtak om mottak av 10 flyktninger for 2013.

Administrasjonen bes innen 01.08.14 utrede muligheter for å finansiere og bygge tilpassede kommunale boliger slik at Sande kommune kan ta imot 15 flyktninger pr år fra 2015.

Prosess vedrørende mulige sentrumsnære tomter pågår fortsatt. Kommunen har avsatt 10 mill til dette formålet. Inntil videre løser kommunen dette ved å forsøke å kjøpe relevante leiligheter /boliger, samt at en arbeider med å innarbeide løsninger i forhold til private utbyggere. Det er gitt tilbakemelding til hovedutvalget og formannskapet/kommunestyret om dette.

9.2. Vurdering

Få saker har konkrete tidsfrister. Tre av sakene som hadde tidsfrist er ikke fremlagt til politisk behandling innen fristen.

Når det gjelder sak 28/13 mener vi at den arkivplan vi er forelagt ikke er fullstendig. Når det gjelder opplæring er det noe vanskelig å vurdere om dette er gjennomført ettersom det i stor grad er basert på intern opplæring. Det er slik vi forstår det ikke satt opp en kompetanse eller opplæringsplan for den enkelte.

Øvrige saker synes fulgt opp som forutsatt, men det har vært noe vanskelig å avklare hvordan kommunestyret har vært orientert om dette spesielt for 2012 der tertialrapporten ikke inneholdt status for sakene kun det opprinnelige vedtaket. Det har ikke vært tidsmessig mulig i denne revisjonen og gå inn på alle saker for å se på konkret oppfølging og tilbakemelding til kommunestyret.

10. OPPSUMMERING OG KONKLUSJONER

Gjennomgangen viser at administrasjonen generelt har god kontroll på oppfølgingen av kommunestyrets vedtak. Den vesentlige del av disse vedtakene er iverksatt. Gjennomgangen påviser ingen omfattende eller systematiske avvik med henblikk på etterlevelsen av kommunestyrets vedtak. Det er også i noen tilfeller naturlig at saken ikke er fulgt opp eller rapportert på. Vi finner imidlertid noen saker som ikke er gjennomført, gjennomført som bestemt, eller ikke gjennomført innen tidsfrist.

For øvrig finnes det ikke reglementer eller rutinebeskrivelser som stiller krav til hvordan den konkrete oppfølgingen av kommunestyrevedtak skal skje. Denne mangelen på skriftlige rutiner gjør det mer krevende å vurdere om det enkelte kommunestyrevedtak er fulgt opp eller ikke. Det er dessuten uheldig at rutinene på et så sentralt område, er uskrevne. Dette medfører at regelverket blir vanskelig tilgjengelig for de som ønsker å sette seg inn i reglene for behandling og oppfølging av politiske saker i kommunen. Hensynet til åpenhet og demokratisk kontroll kan tilsi at det burde vært større tilgjengelighet rundt denne typen rutiner.

Det system en har valgt for oppfølging av kommunestyrevedtak gjør at det kan være noe uoversiktlig å se hvem som er ansvarlig for oppfølging av saken. Vi er kjent med at det i andre kommuner er slik at den som er ansvarlig for å lage saksfremlegg på en sak til kommunestyret også har det videre oppfølgingsansvar. I noen grad er det også slik i Sande kommune ettersom sakene gjennomgås i ledermøter og fordeles - og vi har forstått det slik at oppfølgingsansvaret da naturlig tilligger den som har utarbeidet saksfremlegg. Imidlertid ser vi også at det i andre saker fungerer slik at ansatt i rådmannens stab som er ansvarlig for å lage regnearket med alle sakene også i noen tilfeller tildeler oppfølgingsansvar.

Videre er det vår vurdering at enkelte saksfremlegg og dermed vedtak blir noe uoversiktlige. Spesielt gjelder dette omfattende vedtak som handlingsplan hvor det fremkommer et betydelig antall ordforslag. Etter vår vurdering bør det enkelte ordforslag nummeres og legges inn i oppfølgingssystemet for seg slik at det enkelt kan undersøkes om det er gjennomført.

Spesielt for 2012 er det vanskelig å vite om det er rapportert til kommunestyret. Det er altså ikke gitt noen reell tilbakemelding på status på sakene i tertialrapporter i 2012. I 2013 ser en av tertialrapporter at det nå i større grad er gitt opplysninger om status i den enkelte sak. Det er ytterligere forbedring i 2014 hvor det er delt inn i flere koder for fremdrift i saken og ansvarlig for oppfølging er oppført på saken. Dette har gjort det arbeidskrevende å finne ut om det enkelte vedtak faktisk er gjennomført. Vi har også eksempel på at en sak står som utført men at vi ikke har klart å bekrefte at det medfører riktighet jf. sak 28/13.

Gjennomgangen viser at det er enkelte vedtak i kommunestyret som ikke er fulgt opp på den måten ordlyden i vedtaket skulle tilsi. Et vedtak kan si at kommunestyret ber om at det utarbeides en sak, mens oppfølgingen kan være en orientering til et sektorutvalg. Slik revisjonen forstår det er det likevel ikke grunnlag for å kritisere administrasjonens oppfølging av disse sakene, da oppfølgingen er i henhold til gjeldende, uskrevne rutiner og sedvane for behandling av politiske saker i Sande kommune. Selv om ordlyden i vedtakene synes å forutsette at en sak skal forelegges for kommunestyret, har administrasjonen gjort det som forventes ved å sørge for at saken kommer frem til formannskapskontor, ordfører og utvalgsledere. Problemet med en slik løsning er at alle partiene i kommunestyret ikke er representert i disse organene. En konsekvens av dette er at oppfølgingen av et vedtak kan være i tråd med gjeldende rutiner og praksis, men i strid med vedtakets ordlyd. Det er prinsipielt uheldig at det oppstår et slikt misforhold mellom ordlyden i vedtakene fra kommunens øverste organ, og uskrevne rutiner. I tillegg blir det vanskelig å fange opp de sakene der kommunestyret sin hensikt medvedtaksformuleringen faktisk har vært å sikre at kommunestyret får

seg forelagt saken. Samtidig er det selvsagt opp til kommunestyret å vurdere endringer i denne forbindelse.

Når det gjelder tilbakemelding til kommunestyret så er det få saker hvor det vedtas at kommunestyret ønsker en konkret tilbakemelding og også få saker hvor det settes tidsfrister. Det er derfor krevende å vurdere om kommunestyret har fått tilstrekkelig tilbakemelding på enkelte saker. Imidlertid er vi ikke kjent med at kommunestyret har gitt til kjenne at de ikke har fått den rapportering de ønsker og vi antar derfor at tilbakemeldingene administrasjonen har gitt til utvalg og kommunestyret er i samsvar med de forventninger og rutiner som er etablert i kommunen.

11. ANBEFALINGER

- Forventningene til rådmannens oppfølging av kommunestyres vedtak bør i større grad formaliseres, dersom kommunestyret ønsker dette
- Systemet for overordnet oppfølging av og tilbakerapportering på kommunestyrevedtak bør videreutvikles. Alle punkter som innebærer oppfølging bør inntas på en oversiktlig måte i systemet slik at de enkelt kan rapporteres på. Dette for å sikre at alle vedtak blir fulgt opp.

Drammen, 2. februar 2015

Pål Ringnes
daglig leder
sign.

Denne rapporten er elektronisk godkjent.

Referanser

Oversikt over sentrale dokumenter og litteratur

- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) av 25. september 1992 nr. 107
- Kommuneloven med kommentarer, Overå og Bernt
- NOU 1995:17 Om organisering av kommunal og fylkeskommunal virksomhet punkt 4.2.2.5.2, b) iii)
- Ot. prp. 70 (2002-2003) side 104. Overå/Bernt: Kommuneloven med kommentarer
- Reglement for Folkevalgte organer og delegasjon i Sande kommune vedtatt 18.09.2002
- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) av 27.06.08 nr. 71